

Latvijas Republikas Vides ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības iela 23, Rīga, LV - 1045 (tālrunis: 7321173; fakss: 7321049)

Rīgā, 2008.gada 29.aprīlī

Lēmums Nr.197

Par ietekmes vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

Rīgas brīvostas pārvalde, adrese: Saivas 40, Rīga, Latvija, LV-1030.

Paredzētās darbības nosaukums:

Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra.

Paredzētās darbības norises vieta (adrese):

Rīga, Krievu salas teritorija, Zilā iela 25 (kadastra Nr.01000970143) un zemes gabals ar adresi Zilā iela kadastra Nr.01000970145.

Izvērtētā dokumentācija:

Valsts vides dienesta (VVD) Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2008.gada 10.aprīļa vēstule Nr.5-7/1900 (saņemta Vides pārraudzības valsts birojā 2008.gada 14.aprīlī), ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.5-7/1903 un tam pievienotie materiāli.

Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes viedoklis:

Ierosinātās darbības realizācija saistīta ar būtisku ietekmi uz vidi, tai skaitā paredzama teritorijas tuvumā esošo dzīvojamo māju iedzīvotāju sadzīves apstākļu pasliktināšanās. Ietekme neatgriezeniska. Nepieciešams piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Faktu konstatācija un izvērtējums:

1. Saskaņā ar Valsts vides dienesta (VVD) Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes sākotnējo izvērtējumu un tam pievienotajiem materiāliem paredzēta projekta „Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra” realizācija. Paredzētās darbības vieta - Rīga, Krievu salas teritorija, Zilā iela 25 (kadastra Nr.01000970143) un zemes gabals ar adresi Zilā iela kadastra Nr.01000970145. Teritorijas īpašnieki: Rīgas pilsētas dome un Satiksmes ministrija. Teritorijas lietotājs: Rīgas brīvostas pārvalde.

2. Teritorija ir daļēji apbūvēta – uz tās atrodas atsevišķas A/S „Bolderāja” būves, kā arī ar Bolderājas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu kompleksu saistītas būves.
3. Paredzētās darbības norises vieta ietilpst līdz šim neapgūtajā ostas teritorijā Daugavas kreisajā krastā ~ 8km attālumā uz ZR no pilsētas centra. Projekta realizācija plānota Krievu salas ziemeļu daļā, kuru no ZA puses ieskauj Daugava, savukārt no R un DR puses – Hapaka grāvis.
4. Kā norādījis darbības ierosinātājs, projekta realizācija saistīta ar ostas darbības pārcelšanu uz citu pilsētas rūpnieciskās apbūves zonu, kas atrodas tālāk no vēsturiskā centra, tādējādi atslogojot līdz šim aktīvi izmantotās teritorijas Andrejsalā un Eksportostā. Projekta veiksmīgas realizācijas rezultātā paredzams, ka uz minēto teritoriju tuvāk jūras vārtiem tiek pārceltas gan beramkravu (galvenokārt ogles), gan ģenerālkraavu operācijas.
5. Paredzētās darbības plānotā norises vieta (Krievu salas ziemeļu daļa) ir pārpurvota teritorija, kas vietām ir zemāka par nulles atzīmi Baltijas jūras sistēmā. Salas ziemeļu stūris faktiski ir lagūna, ko no pārējās akvatorijas atdala sanesumu strēle. Pirms būvdarbu veikšanas nepieciešama teritorijas inženiertehniskā sagatavošana. Atbilstoši darbības ierosinātāja iesniegumam plānota teritorijas uzskalošana līdz + 2,5m atzīmei Baltijas jūras sistēmā. Ierosinātājs norādījis, ka plānota tikai esošās teritorijas paaugstināšana, veidojot apbūvējamu zonu, bez kordona līnijas izmaiņām vai izvirzījumiem Daugavā. Teritorijas uzskalošana paredzēta, izmantojot kuģošanas akvatorijas padziļināšanas rezultātā iegūto grunti. Uzskalošana plānota ar zemessūcēju.
6. Atbilstoši Vides pārraudzības valsts birojā iesniegtajiem materiāliem, ir veikts izsmejamās grunts kvalitātes novērtējums. Darbības ierosinātājs, atsaucoties uz SIA „Vides konsultāciju birojs” un SIA „Vides projekti” sagatavotajām atskaitēm par grunts izpēti un analīžu rezultātiem, norāda, ka darbības rajonā esošā grunts uzskatāma par tīru (tikai atsevišķās vietās konstatēta neliela paaugstināta naftas produktu koncentrācija un paaugstināta organisko gultnes sedimentu koncentrācija) un projekts nav saistīts ar piesārņotu nogulumu izcelšanu vai deponēšanu.
7. Vides pārraudzības valsts birojā iesniegtie materiāli liecina, ka darbības ierosinātājs projektēšanas stadijā ir izvērtējis vairākas Krievu salas ziemeļu daļas teritorijas apgūšanas alternatīvas, ievērtējot kā ekonomiskos, tā funkcionālā zonējuma, teritorijas optimālas ekspluatācijas un vides aspektus. Pamatojoties uz šādu izvērtējumu ierosinātājs izvēlējis alternatīvu, kas paredz:
 - 7.jaunu piestātņu izbūvi ar kravnesību vairāk kā 1350t (četras no tām Daugavas krastā ar projektēto dziļumu 17m un trīs – Hapaka grāvja krastā ar projektēto dziļumu 12m);
 - Jaunu kravas laukumu izbūvi ar kopējo platību ~ 28ha;
 - Jaunu autoceļu izbūvi ar kopējo platību ~ 10,5ha;
 - Dzelzceļa sliežu pievadu un iekšējo tīklu izbūvi ~ 22km garumā;
 - Rīgas ostas galvenā kuģu ceļa akvatorijas padziļināšanu ar projektēto dziļumu līdz 17m (kopējais izņemamās grunts apjoms – 4,2 milj.m³);
 - Kuģu apgriešanās baseina izveidi Rīnūžu ziemeļu reida rajonā;
8. Darbības ierosinātājs izvērtēšanai iesniedzis apgūstamās teritorijas funkcionālā zonējuma pārskatu. Secināms, ka izvēlētās alternatīvas realizācijas gadījumā Krievu salas ziemeļu daļas teritoriju paredzēts iedalīt trīs operacionālās zonās:

- universālo beramkravu kompleksa zonā ar atklātajiem kravu laukumiem Daugavas krasta pusē (blakus piestātnēm Nr.1-4 un SIA „Lindeks” nomātajai teritorijai);
 - pārtikas kravu un speciālo beramkravu zonā ar atklātiem kravu laukumiem un slēgtu noliktavu/saldētavu Krievu salas Z daļā, gan Daugavas, gan Hapaka grāvja pusē pie piestātnes Nr.5 un Nr.6;
 - Ro-Ro kravu pārkraušanas zonā ar atklātiem kravu laukumiem un slēgtu noliktavu no Hapaka grāvja puses pie piestātnes Nr.7.
9. Izvērtējot darbības ierosinātāja iecerēto līdz šim neapgūtās ostas teritorijas apbūves modeli, secināms, ka apgūt plānots gan to Krievu salas daļu, kas saskaņā ar Rīgas attīstības plānu paredzēta rūpnieciskajai apbūvei, gan to daļu, kam noteikta dabas un apstādījumu funkcija. Faktiski - šobrīd neapbūvētā Krievu salas Z daļā ~ 65ha platībā plānots izveidot operacionālu un daudzfunkcionālu ostas kompleksu ar atbilstošu infrastruktūru, kura iespējamā attīstība ir cieši saistīta arī ar citiem Rīgas pilsētas infrastruktūras attīstības projektiem – dzelzceļa infrastruktūras attīstības projektu „*Rīgas dzelzceļa tīkla, staciju un savienjošo sliežu ceļu rekonstrukcija Rīgas brīvdostas apkalpošanai*”, kam šobrīd tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums un Ziemeļu šķērsojuma perspektīvās izbūves projektu.
10. Paredzētās darbības teritorijai nav noteikts īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss. Tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – dabas liegums „Krēmeri” un dabas parks „Piejūra” (Natura 2000 teritorija ar tajā ietilpstošo dabas liegumu „Daugavgrīva” 2,3km no darbības vietas un „Mīlestības saliņu 0,25km attālumā no darbības vietas), kā arī dabas liegums „Vecdaugava” 2km attālumā no darbības vietas. Izvērtējot Vides pārraudzības valsts birojā iesniegtos materiālus, secināms, ka šajā projektēšanas stadijā nav pietiekoši vērtēta ostas darbības pārcelšanas uz Krievu salu (jo īpaši plašā akvatorijas teritorijā plānoto darbu) un tālākās šī kompleksa ekspluatācijas, kravu kuģu intensīvas kustības, antropogēnās slodzes pieauguma u.c. faktoru iespējamā ietekme dabas vērtībām, kuru dēļ minētās teritorijas (jo īpaši Krievu salas tiešā tuvumā esošās) iekļautas īpaši aizsargājamo teritoriju sarakstā. Jāatzīmē, ka arī pašā Krievu salā ir konstatētas īpaši aizsargājamas sugas (putni).
11. Saskaņā ar darbības ierosinātāja iesniegumu ir veikta paredzētās darbības norises vietas inventarizācija no bioloģiskās daudzveidības viedokļa. Iesniedzējs norādījis, ka teritorijā nav konstatētas īpaši aizsargājamas augu sugas un biotopi. Iesniegumam nav pievienoti ekspertu atzinumi, kas apliecinātu teritorijas inventarizācijas rezultātus.
12. Ierosinātais norādījis, ka Krievu salas seklūdens teritorijā ligzdo īpaši aizsargājama putnu suga – lielais ķīris. Atbilstoši Vides pārraudzības valsts birojā iesniegtajai dokumentācijai ostas infrastruktūras attīstība plānota arī šo putnu ligzdošanas zonā, kas būtībā iznīcinātu to dzīvotni. Darbības ierosinātais norādījis, ka, pamatojoties uz konsultācijām ar nozares ekspertiem, tiek izstrādāts projekts šo aizsargājamo putnu aizsardzībai, kas paredz to kolonijas pārcelšanu uz citu vietu, kā optimālās izvēloties Žurku salu un Mīlestības saliņu (veicot atbilstošus šo teritoriju sagatavošanas darbus). Šāds projekts tiek pamatots ar LU Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas vadītāja Jāņa Vīksnes 2006.gada 19.novembra atzinumu. Jāatzīmē, ka projekta „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” un potenciālā putnu pārcelšana uzskatāmas par cieši saistītām

- darbībām, kur otrā ir nepieciešama pirmās sekmīgai realizācijai, un tās skatāmas neatrauti viena no otras. Tai pašā laikā Vides pārraudzības valsts birojā iesniegtie materiāli neliecina par to, ka, projektējot Krievu salas apbūvi, būtu padziļināti izvērtēti minētās īpaši aizsargājamās putnu sugas pārceļšanās modeļi un šādas darbības iespējamā ietekme uz šo koloniju un tās aizsardzību. Nav vērtēti arī attiecīgo pārceļšanās teritoriju sagatavošanas darbi.
13. Paredzētā darbība saistīta ar ietekmi uz vidi gan būvniecības, gan tālākās objekta ekspluatācijas laikā un jāatzīmē, ka šī ietekme un tās būtiskums tieši saistīti arī ar apstākli, ka netālu no ostas kompleksa (otrupus Hapaka grāvim) ir vēsturiski izveidojusies dzīvojamās apbūves zona. Iespējamo troksni un vibrācijas, kā arī emisijas (gan būvniecības, gan ekspluatācijas laikā) un to ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti VVD Lielrīgas reģionālā vides pārvalde atzīmējusi kā būtiskākos faktorus, summējot projekta realizācijas ietekmes.
 14. Paredzētās darbības ierosinātais iesniegumā norādījis, ka Krievu salas apbūves projektēšanas gaitā ņemts vērā dzīvojamās apbūves tuvums, tādējādi projektā iestrādāta virkne pasākumu nelabvēlīgās ietekmes mazināšanai. Jo īpaši akcentēta beramkravu (ogļu) pārkraušanas rezultātā iespējamā putekļu izplatīšanās, kas ņemta vērā arī nosakot ostas kompleksa funkcionālo zonējumu, proti: beramkravu piestātnes plānots izvietot Krievus salas Daugavas pusē – vistālāk no dzīvojamās apbūves un šī operacionālā kompleksa ekspluatācijā paredzēts pielietot labākās pieejamās tehnikas un paņēmienus atbilstoši Eiropas Komisijas ieteikumu dokumentam „Emisijas no liela apjoma vai bīstamu vielu krātuvēm”. Iesniedzējs paredzētās darbības ietekmi uz vidi vērtē kā summāri pozitīvu, jo no rūpnieciskās apbūves faktiski tiks atslogots pilsētas vēsturiskais centrs. Tai pašā laikā jāatzīmē, ka, lai arī plānotās darbības ietekme uz vidi ir vērtējama kopskatā ar ostas teritorijas stratēģisko attīstību un tās pozitīvajiem aspektiem, konkrētajā gadījumā, plānojot jaunu rūpnieciskas apbūves teritoriju, padziļināti vērtējama arī ietekme lokālā mērogā – jaunā operacionālā ostas kompleksa teritorijā un tās tuvumā, ievērtējot gan līdzšinējo zemes izmantošanas veidu un tā intensitāti, gan ietekmei pakļautās teritorijas raksturu un dabas apstākļu raksturlielumus.
 15. Vērtējot paredzēto darbību un tās komponentes, secināms, ka projekts saistīts ar apjomīgiem darbiem Daugavas un Hapaka grāvja akvatorijās, kam iespējams būs negatīva ietekme uz to ekosistēmām. Darbības ierosinātais iesniegumam pievienojis Latvijas zivju resursu aģentūras 2006.gada 31.jūlija ziņojumu par zivsaimniecisko pētījumu veikšanu Nr.04/463, kas pēc būtības satur zivsaimniecisko resursu uzskaiti projektētajās gruntis ņemšanas vietās un akvatorijā gruntis izvietotā vietu tuvumā. Ietekme uz zivsaimniecības resursiem, tās nozīmīgums, iespējamie zaudējumu apjomi un šādas ietekmes mazināšanas pasākumi nav vērtēti.
 16. Saskaņā ar Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto informāciju izvēlētais projekta alternatīvas realizācija nav saistīta ar būvniecību teritorijā ar vēsturisku piesārņojumu (tuvākā piesārņotā vieta - Bolderājas attīrīšanas iekārtu kompleksa teritorija). Izvēlētais alternatīvas realizācijas gadījumā nav plānoti gruntis sanācijas darbi.
 17. Vērtējot paredzētās darbības ietekmi uz vidi atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 11.panta kritērijiem, VVD Lielrīgas reģionālā vides pārvalde konstatējusi, ka projekta ietekme uz vidi prognozējama kā būtiska un neatgriezeniska. Akcentējot darbības apjomus un iespējamo ietekmi, pārvalde uzskata, ka nepieciešams piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

18. Vides pārraudzības valsts birojs ir izskatījis darbības ierosinātāja iesniegto dokumentāciju un VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātus un secina, ka darbību plānots realizēt praktiski līdz šim neapbūvētā un neapgūtā teritorijā, kurā prognozējams ievērojams antropogēnās slodzes pieaugums, ka darbības realizācija saistīta ar apjomīgiem akvatorijas padziļināšanas un teritorijas paaugstināšanas darbiem, ka projekts paredz kompleksu apbūvi plašā teritorijā, tai skaitā apjomīgus inženierkomunikāciju izbūves darbus (gāzes apgāde, ūdensapgāde, kanalizācija) un kompleksus dzelzceļa pievadceļu un autoceļu būvniecības/rekonstrukcijas darbus, bez tam secināts, ka izvēlētais alternatīvas risinājums paredz apbūvi arī Krievu salas Z teritorijā, kas pēc funkcionālā zonējuma noteikta kā dabas pamatnes teritorija un daļā apbūvei paredzētajā teritorijā ligzdo īpaši aizsargājama putnu suga, kuras dzīvotni plānots iznīcināt (pārceļot putnus uz citu dzīvotni). Lai arī darbības ierosinātājs ir veicis priekš izpēti un vērtējis darbības ietekmi uz vidi, tai skaitā izvērtējis ietekmes mazināšanas iespējas, izvēloties atbilstīgus tehniskus risinājumus, Vides pārraudzības valsts birojs, vērtējot paredzēto darbību kopskatā ar tās apjomiem, darbības vietu, tās līdzšinējo izmantošanas veidu, teritorijā esošajām un tai piegulošajām dabas vērtībām, iespējamo piesārņojuma un avāriju risku, ietekmei pakļautās teritorijas lielumu, likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 11.panta kritērijiem u.c. faktoriem, secina, ka paredzētās darbības atsevišķu komponentu summārā un savstarpējā ietekme uz vidi ir nozīmīga un ietekmē salīdzinoši lielu teritoriju. Ņemot vērā iepriekš minēto un citu starpā arī lietderības apsvērumus, tiek secināts, ka iepriekš minētās ietekmes negatīvo aspektu (gan uz dabas vērtībām, gan cilvēkiem, to veselību un drošību, gan šo jomu mijiedarbību) pilnīgai novērtēšanai un attiecīgi – novēršanai vai mazināšanai nepieciešams padziļināts vērtējums atbilstīgi likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.panta 2)punktam.
19. Ņemot vērā iepriekš minēto un izvērtējot šāda satura administratīvā akta izdošanas lietderību, Vides pārraudzības valsts birojs saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu 4.panta (1)daļas 3)a)un 3)b)punktos noteikto, kā arī pamatojoties uz šajā likumā noteiktajiem principiem (jo īpaši 3.panta 1) un 5)punktā noteiktajiem principiem) uzskata, ka ir nepieciešams komplekss paredzētās darbības ietekmes uz vidi izvērtējums, citu starpā novērtējot gan paredzēto darbību kopskatā ar paredzētās darbības vietas tuvumā esošajiem dabas objektiem, gan novērtējot darbības komponentu savstarpējās un kopējās ietekmes, gan prognozējamās vides problēmas un riskus, teritorijas jūtīgumu un cita veida ietekmi. Bez tam ietekmes uz vidi novērtējums ļaus novērtēt paredzētās darbības un tās konkrēto risinājumu realizācijas iespējamību, izstrādāt ietekmes samazināšanas vai novēršanas pasākumus un nodrošinās sabiedrības līdzdalību. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošana ir nepieciešama, lai sasniegtu likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteikto vides aizsardzības mērķi un Orhūsas konvencijā noteikto sabiedrības iesaistīšanas ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā nodrošināšanas mērķi, šos mērķus nav iespējams sasniegt mazāk ierobežojot paredzētās darbības ierosinātu (piemēram, izdodot tehniskos noteikumus) un tādēļ šāda procedūra saistībā ar visu iepriekš minēto ir konkrētajam gadījumam piemērota un atbilstīga.

Piemērotās tiesību normas:

„Administratīvā procesa likuma” 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 57.pants, 65.panta 3.daļa, 66., 67.pants; likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.panta 2)punkts, 3.pants, 4.panta (1)daļas 3)punkts, 11., 13. un 14.pants; 2004.gada 17.februāra MK noteikumu Nr.87 “Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” 12.punkts, Aizsargjoslu likuma 37.panta (1)daļas 4)punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Valsts vides dienesta (VVD) Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2008.gada 10.apriļa vēstule Nr.5-7/1900 (saņemta Vides pārraudzības valsts birojā 2008.gada 14.aprīlī), ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr.5-7/1903 un tam pievienotie materiāli, iepriekš minētie fakti un piemērotās tiesību normas.

Lēmums:

Ņemot vērā visu iepriekšminēto Vides pārraudzības valsts birojs nolēma:

Piemērot Rīgas brīvostas pārvaldes ierosinātajai darbībai – Infrastruktūras attīstībai Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra uz teritoriju Rīgā, Krievu salā (Zilā iela 25 (kadastra Nr.01000970143) un zemes gabals ar adresi Zilā iela, kadastra Nr.01000970145) - ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Šo Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu, saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 14.panta (2)daļā noteikto, var pārsūdzēt tiesā viena mēneša laikā.

Direktora p.i.

A.Lukševics